

آن هنگام که

دایره نوازان زن بودند

سرگذشت معنوی ریتم

مؤلف: لیلین ردموند

مترجمان: کیوان پهلوان

محمد ریاحی

ویراستار: علی ادیب‌راد

مؤسسه‌ی فرهنگی - هنری ماهور

تهران ۱۳۸۶

فهرست

۱۳	مقدمه	
۱۷	پاره‌ی اول	زن آسمانی
۱۹	فصل اول	در جست‌وجوی قدیسان
۲۹	فصل دوم	زن اول شخص
۴۱	پاره‌ی دوم	در آغاز
۴۳	فصل سوم	الهه‌ی آغازین ریتم
۶۳	فصل چهارم	مادرِ دانه‌ی به ثمر نشسته
۷۹	پاره‌ی سوم	در تاریخ
۸۱	فصل پنجم	الهه‌ی میوه‌ی فراموشی
۹۹	فصل ششم	ملکه‌ی آسمان
۱۱۷	فصل هفتم	زرّین
۱۴۳	فصل هشتم	مادر خدایان
۱۶۳	فصل نهم	محافظ بزرگ
۱۸۱	پاره‌ی چهارم	برکنارشدگان
۱۸۳	فصل دهم	خدای توفان
۱۹۹	فصل یازدهم	پیروزی باکره
۲۱۳	پاره‌ی پنجم	بازگشت به ریتم
۲۱۵	فصل دوازدهم	فن‌آوری ریتم
۲۲۷	فصل سیزدهم	هستی‌بخشیدن به خود
۲۴۳	یادداشت‌ها	
۲۵۹	کتاب‌شناسی	
۲۶۵	دیسک‌شناسی	
۲۶۷	فهرست معادل‌های پیشنهادی	
۲۶۹	نماینه	

کاهنه‌های یونانی دیونوسوس در حال جشن گرفتن
به مناسبت آماده‌سازی شراب برای مراسم آیینی خود، حدود ۴۲۰ پیش از میلاد.

ممکن است به خاطر نیاوری
ولی بگذار به تو بگویم،
زمانی در آینده، کسی
به ما خواهد اندیشید.

سایفو، سده‌ی هفتم پیش از میلاد، شاعر، آهنگساز،
موسیقیدان، آموزگار، و کاهنه‌ی آفرودیت

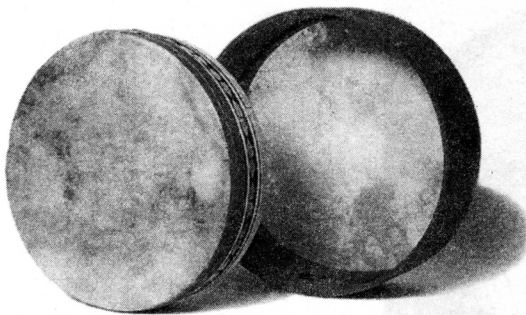
سیل / استارته [Cybele/Astarte] با دایره در دستان‌اش.
به‌دست‌آمده از گورستان شهر باستانی کارتاژ در فنیقیه، حدود سده‌های پنجم-سوم قبل از میلاد.

مقدمه

دایره^۱ یکی از کهن‌ترین آلات شناخته‌شده در موسیقی است. شکل آن به‌مانند حلقه‌ای است که قطرش بیشتر از عمق پوسته‌ی آن است. در دوران‌های پیشاتاریخ ریتم‌های آن به شمن^۲‌ها و پیش‌گو^۳یان کمک می‌کرد تا به حالت‌های خلسه و بی‌خوشی خاصی فرو روند که برای مداوا و طالع‌بینی ضروری بود. آیین‌های قدیمی‌ترین مذاهب بر گرد ضربه‌های دف تحول و تکامل می‌یافت.

این مذاهب بر شالوده‌ی پرستش ایزدبانوان - الهه‌های مادری که در دوران‌های کلاسیک در فرهنگ‌های مدیترانه‌ای به صورت الهه‌هایی متعدد تکامل پیدا کردند - استوار بودند. در روزگاران کهن پیکر زن مقدس شمرده می‌شد، زیرا ظاهراً از قدرت جادویی زایش برخوردار بود؛ و توانایی هستی‌بخشیدن به انسان‌هایی جدید را داشت. در نتیجه، زنان نخستین کارشناسان مراسم مذهبی و نمایشی مقدسی بودند که ما در حال حاضر آنها را متعلق به روحانیون یا کشیشان می‌دانیم. دف‌نوازی مقدس یکی از مهارت‌های اصلی آنان به‌شمار می‌رفت. و تا سقوط امپراتوری روم به صورت ابزار قدرتمندی برای اتحاد، پیوند همگانی و تحول فردی باقی ماند.

اگرچه وجود فرهنگ‌هایی که خدای نخستین‌شان یک ایزدبانو بوده است در بیست و پنج سال اخیر در آثار پرنفوذ و پرطرفدار صاحب‌نظرانی چون ماریجا جیمبوتاس^۴، بوفی جانسون^۵، مرلین استون^۶، رایان آیسلر^۷ و جوزف کمپل^۸ به‌خوبی ثابت گردیده است، نقش زنان در مقام متولیان زندگی معنوی در این فرهنگ‌ها کاملاً شناخته‌شده نیست. شاید به همین دلیل، اهمیت دف به‌مثابه کانون قدرت معنوی زنان به‌راستی آنچنان که باید جدی گرفته نشده است.

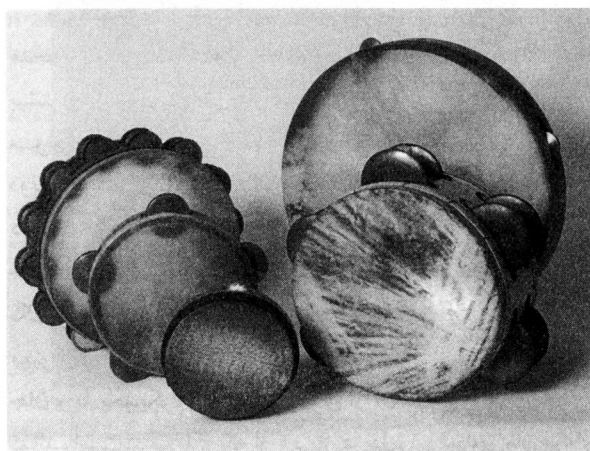
در عصر جدید، دف‌نوازان تقریباً منحصرأ مرد بوده‌اند، ولی به‌تدریج تعداد بیشتری از زنان نسبت به زاد-حق^۹ [حق مولودی] باستانی خویش شناختی دوباره می‌یابند. هر ساله بر تعداد دف‌نوازان زن افزوده می‌گردد. در عین حال، امروزه بسیاری از زنانی که نه به‌عنوان یک شغل که برای باز یافتن پیوندی معنوی و ارزشمند با سلامت جسم و جان و با یکدیگر، که دیگر اثری از آن نمانده است - پیوندی که از دیرباز در دل

بندیر ۱۲ اینچی از مراکش و تار ۱۴ اینچی از آمریکای شمالی که به تقلید از نمونه‌ی خاورمیانه‌ای آن ساخته شده‌اند.

تاریخ مدفون شده است اما بی‌درنگ آشنا می‌نماید—رو به سوی دَف می‌آورند. آن هنگام که دایره‌نوازان زن بودند، داستانِ تاریخ مدفون شده و ازیادرفته‌ی میراث معنوی زنان است. این کتاب ردپای دَف را به‌عنوان ابرازی آیینی از غارهای مقدس اروپای کهن تا آیین‌های مذهبی—سِرّی روم دنبال می‌کند. و با ارائه‌ی شواهدی نشان می‌دهد که ممنوعیت دَف‌نوازی زنان در زندگی مذهبی چه تأثیری بر قدرت‌زدایی از آنها در فرهنگ غربی داشته است. و سرانجام، عیان می‌سازد که چه‌سان دَف و نواختن آن رفته‌رفته از نو ابرازی برای شفا و دگرگونی فرهنگی و فردی می‌شود.

هنوز جامعه‌ی علمی و رسانه‌های جمعی بازگشت دَف به درون فرهنگ ما را به درستی بازنشناخته‌اند، اما مردم عادی گروه‌گروه مجذوب صدا، قدرت و سحر و افسون آن می‌شوند. در سراسر کشور، دست‌اندرکاران ۵۰۰ شرکت فورچون^{۱۰} به کارگاه‌های ریتم می‌روند تا بتوانند مدیریت و هماهنگی را در کار خود توسعه دهند. اعضای جامعه‌ی روحانیت مسیحی به‌سوی ویژگی‌ها و خواص وحدت‌آفرین دَف‌نوازی روی آورده‌اند تا بدین طریق بتوانند حسی مشترک از قدرت معنوی را به‌وجود آورند (من، زمانی، دو روز تمام در همان حال که گروهی از راهبان کاتولیک درحال مراقبه^{۱۱} بودند دَف‌نوازی کردم). دکتر اولیور سکس، نویسنده‌ی تعدادی کتاب پرفروش در باب اختلالات عصبی، نیز کوشیده است تا در آسایشگاه‌ها محفل دَف‌نوازی دایر کند. او با ارائه‌ی توضیحاتی در «کمپته‌ی ویژه‌ی سنا درخصوص سالخوردگان» این فرضیه را مطرح کرده است که بیماری آلزایمر را می‌توان با تأثیرات شفابخش ریتم بهبود بخشید. در توپکا^{۱۲}، اکنون، درمان‌گرها درحال آزمایش تأثیرات آوای دَف بر درمان زوال عقل^{۱۳} هستند.

من سال‌هاست که به کار آموزش و اجرای دَف مشغولم، و همواره دریافت شورانگیز آن نزد شنوندگان مرا به حیرت واداشته است. آوای گرم آن احساس اتحادی آنی را به هر آن‌کس که آن را می‌شنود الهام می‌بخشد. من سخت باور دارم که پدیده‌ی دَف‌نوازی جدید پاسخی است به یک نیاز فرهنگی ژرف برای تثبیت دوباره‌ی مناسبات ریتمیک با طبیعت و با یکدیگر.

دایره‌زنگی‌های مختلفی از خانواده‌ی دَف که به آلمان، مصر، هندوستان، و آمریکای معاصر تعلق دارند.

1. Handheld Frame Drum
2. shamans
3. seers
4. Marija Gimbutas
5. Buffie Johnson
6. Merlin Stone
7. Rianne Eisler

8. Joseph Campbell
9. birthright
10. Fortune
11. meditation
12. Topeka
13. dementia

هاتور [Hathor] خدای بانوی مصری نشسته بر برگ گیاه فراموشی،
و در حال نواختن برای هوروس، خدای شاهین‌وار. دندرا [Dendera]، دوران بطالسه.

پاره‌ی اول

زن آسمانی

آسمان و اخترانش برایت نغمه‌سرایی می‌کنند

آفتاب و ماه ثنایت می‌گویند

خدایان به معراجت می‌برند

الهیگان تَرَنُّمی برایت ساز می‌کنند

کتیبه‌ای بر دیوار معبد هاتور

دندرا، مصر، قرن دوم قبل از میلاد

مادر (Mother) شای رابری در سریال «سینما» در نیویورک، ۱۹۹۰. دوران طلایی
دستهای اصلی فرشتگان، شهر نیویورک، ۱۹۹۰. دوران طلایی